

Przygotowanie do tworzenia nowej Lokalnej Strategii Rozwoju

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie”.
Instytucja Zarządzająca PROW 2014-2020- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Operacja mająca na celu wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich współfinansowana jest ze Środków Unii Europejskiej w ramach działania 19. Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER dla poddziałania 19.1 Wsparcie przygotowawcze objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Realizacja operacji w ramach poddziałania 19.1 obejmuje:

- 1) osiągnięcie celu operacji poprzez zrealizowanie planu włączenia społeczności, zgodnie z opisem procesu przygotowania LSR;
- 2) udokumentowanie zrealizowania planu włączenia społeczności oraz udokumentowania realizacji procesu przygotowania LSR.

Luzino, wrzesień 2022 r.

LGD „Kaszubska Droga”

działa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich gmin Linia, Luzino, Łęczyce, Szemud. Działamy na rzecz zaspokojenia lokalnych potrzeb i poprawy jakości życia mieszkańców LGD Kaszubska Droga.

Plan spotkania

- Informacja o zakresach wsparcia
- Analiza SWOT
- Analiza potrzeb i potencjału obszaru
- Dyskusja

Podstawa naszych działań

Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) jest dokumentem oddolnie tworzonym przez lokalną społeczność (sektor społeczny, gospodarczy i publiczny) dla danego obszaru wiejskiego określającym kierunki jego rozwoju na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru oraz identyfikacji lokalnych potrzeb.

Co dalej?

W nowej strategii będą dwa źródła finansowania projektów na rzecz rozwoju naszych gmin:

- Wspólna Polityka Rolna na lata 2023-2027
- Fundusze Europejskie dla Pomorza

Jakie środki wchodzą w grę?

- WPR – 1 750 000,00 euro
- FEP - 2 193 443,59 euro

Wspólna Polityka Rolna

Jednym z działań, które realizowane będzie w ramach WPR będzie LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS).

Celem LEADERA jest kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego

.

Zmiany w LSR

W perspektywie 2021-2027 przewiduje się większą niż dotychczas specjalizację i ukierunkowanie na osiągnięcie tylko najistotniejszych celów LSR.

Dlatego w ramach WPR LGD będą zobowiązane do wskazania w strategii nie więcej 3 konkretnych priorytetowych celów/obszarów tematycznych, na których będzie koncentrowało się wsparcie z Planu Strategicznego.

Działalność gospodarcza powinna być wspierana jedynie w zakresie w jakim jest to zgodne z celami tematycznymi wskazanymi w LSR.

Cele interwencji Leader będą osiągnięte przez realizację operacji w następujących zakresach wsparcia:

1. Rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności
  - Podejmowanie pozarolniczej działalności gosp. przez osoby fizyczne
  - Rozwijanie pozarolniczej działalności gosp.
  - Rozwijanie przedsiębiorstw społecznych
2. Rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w szczególności w zakresie
  - Gospodarstw agroturystycznych
  - Zagród edukacyjnych
  - Gospodarstw opiekuńczych
3. Rozwój współpracy w ramach krótkich łańcuchów żywnościowych

Cele interwencji Leader będą osiągnięte przez realizację operacji w następujących zakresach wsparcia:

4. Poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności z wyłączeniem inwestycji produkcyjnych oraz zakresów 1-2
5. Przygotowanie koncepcji inteligentnych wsi
6. Poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej
7. Kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki oraz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego polskiej wsi a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego
8. Włączenie społeczne osób w niekorzystnej sytuacji.

Jakie operacje będą premiowane?

- objęte oddolnymi koncepcjami inteligentnej wsi – możliwość wyboru przez LGD najlepszych koncepcji, w ramach których projekty będą premiowane lub premiowanie projektów z każdej koncepcji, na utworzenie której LGD udzieliło wsparcia,
- w zakresie realizacji celów środowiskowo-klimatycznych, których efekty realizacji wykazują korzyść dla ogółu społeczności lokalnej,
- zapewniające racjonalne gospodarowanie zasobami lub ograniczające presję na środowisko,
- w zakresie infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej, kulturalnej i inwestycji dot. zachowania dziedzictwa kulturowego w miejscowościach o liczbie mieszkańców nie przekraczającej 5 tys.,

Jakie operacje będą premiowane?

- dedykowane dla rolników i domowników m.in. w zakresie agroturystyki, zagród edukacyjnych, gospodarstw opiekuńczych, e-skrzynek od rolnika oraz w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa, a także dla mieszkańców obszarów wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów po PGR,
- realizowane w partnerstwie (np. współpraca różnych grup interesu, sektorów itp.),
- zintegrowane (łącznie różne dziedziny, tematyki, gospodarki, w celu kompleksowego zaspokojenia zdiagnozowanych potrzeb społeczności).
- innowacyjne, gdzie innowacja jest określona na poziomie LSR (z uwzględnieniem stopnia rozwoju danego obszaru).

Projekty grantowe w zakresie przygotowania koncepcji inteligentnych wsi

"Smart villages – Inteligentna wieś" to koncepcja rozwoju obszarów wiejskich. Inteligentne wioski to obszary i społeczności wiejskie, które:

- wykorzystują swoje istniejące **mocne strony i zasoby**,
- a także **nowe możliwości**,
- aby osiągać wartość dodaną
- w ramach, których nowe sieci ulepszone są dzięki **cyfrowym technologiom komunikacyjnym, innowacjom i lepszemu wykorzystaniu wiedzy na rzecz mieszkańców.**

Smart villages – Inteligentna wieś

Smart Village nie polega na wdrożeniu rozwiązania uniwersalnego – oparta jest na potrzebach i potencjale **danego obszaru**.

Ma ona bardzo istotne znaczenie dla rozwoju obszarów wiejskich z punktu widzenia **poprawy jakości życia na wsi**.

SMART VILLAGES
New thinking for off-grid communities worldwide

Smart villages – Inteligentna wieś

Mieszkańcy będą mieli możliwość ubiegania się o wsparcie na **przygotowanie koncepcji SV** z wykorzystaniem **projektów grantowych** za pośrednictwem LGD;

Kwota wsparcia na **przygotowanie jednej koncepcji: 4 000 zł**

Dla miejscowości **do 20 tys. mieszkańców** (lub kilku miejscowości, których łączna liczba mieszkańców nie przekracza 20 tys.)

Smart villages – Inteligentna wieś

Pomysły realizowane w ramach Smart Village, przykłady:

- akcja nasadzenia na terenach rekreacyjnych i ogólnodostępnych sołectwa krzewów i bylin rodzimych, przywracających wiejski krajobraz miejscowościom,
- budowa wiat grillowych oraz zaproszenie młodszego pokolenia mieszkańców (młodzieży) do wspólnej realizacji projektów,
- zakup przez sołectwo, nieodpłatne wypożyczenie seniorom oraz instalacja urządzeń typu alarmowe dzwonki (przyciski) bezprzewodowe dużego zasięgu oraz opaski seniora S.O.S.

Smart villages – Inteligentna wieś

Pomysły realizowane w ramach Smart Village, przykłady:

- zajęcia komputerowe w świetlicach wiejskich dla seniorów,
- budowa ogrodów deszczowych w miejscach narażonych na podtopienia,
- powstanie biblioteki plenerowej w zabytkowej budce telefonicznej,
- otwarcie kina w starej stodole na posesji jednego mieszkańców wsi,
- prowadzenie bloga sołtysa będącego kanałem informacyjnym dla mieszkańców.

Beneficjent

- osoby fizyczne, w tym wykonujące działalność gospodarczą,
- osoby prawne, w tym organizacje pozarządowe, jednostki sektora finansów publicznych, mikro- i małe przedsiębiorstwa lub LGD (w ramach projektów grantowych lub operacji własnych),
- jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Wysokość wsparcia

W formie ryczału w zakresie.

- podejmowania działalności gospodarczej (do której stosuje się przepisy ustawy Prawo Przedsiębiorców) oraz rozwoju pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych (w tym w ramach gospodarstw agroturystycznych i zagród edukacyjnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy Prawo Przedsiębiorców) do wysokości 150 tys. zł,

Wysokość wsparcia (2)

- tworzenia krótkich łańcuchów żywnościowych w wysokości:

325 tys. zł – w przypadku operacji przewidującej zakup środka transportu oraz

280 tys. zł – w przypadku pozostałych operacji,

- projektów grantowych do wysokości 500 tys. zł, przy czym wysokość pojedynczego grantu, na sfinansowanie przygotowanie jednej oddolnej koncepcji inteligentnej wioski równa się 4 tys. zł, a w pozostałych zakresach wysokość pojedynczego grantu zostanie określona w przepisach krajowych z uwzględnieniem analizy

Wysokość wsparcia (3)

W pozostałych zakresach Wdrażania LSR, w tym operacji własne oraz projekty współpracy wraz z kosztami ich przygotowania wsparcie będzie miało formę dotacji w postaci refundacji kosztów kwalifikowalnych do wysokości 500 tys. zł.

W przypadku Wdrażania LSR intensywność wsparcia będzie wynosiła:

- do 50% kosztów kwalifikowalnych - na operacje obejmujące inwestycje produkcyjne,
- do 100% kosztów kwalifikowalnych inne operacje, w tym na operacje obejmujące inwestycje nieprodukcyjne (zgodnie z art. 73 ust. 4 lit. c (iv) rozporządzenia o Planach strategicznych WPR),

Wysokość wsparcia (4)

Do 75% kosztów kwalifikowalnych - w przypadku podmiotów publicznych, z czego pomoc finansowana z EFRROW wynosi maksymalnie 55% (a w regionie Warszawa - 43%) kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% (a w regionie Warszawa - 32%) kosztów kwalifikowalnych - ze środków budżetu państwa.

Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 45% (a w regionie Warszawa - 57%) kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowalnych projektu oraz ze środków budżetu państwa w wysokości maksymalnie 20% (a w regionie Warszawa - 32%) kosztów kwalifikowalnych projektu.

Fundusze Europejskie dla Pomorza - co nam „grozi”?

Cel szczegółowy	Kwota euro
OZE	506 309,19
Turystyka	506 309,19
BIORÓŻNORODNOŚĆ	309 076,49
Infrastruktura społeczna	290 582,91
Usługi społeczne	581 165,82
SUMA	2 193 443,59

OZE 506 309,19 euro

czyli „wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym z określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju”

budowa/rozbudowa odnawialnych źródeł energii ze szczególnym uwzględnieniem rozproszonej energetyki prosumenckiej/obywatelskiej

Co najmniej dwa różne źródła energii odnawialnej.

W zakresie wytwarzania energii elektrycznej:
do 2 MWe dla promieniowania słonecznego.

W zakresie wytwarzania energii cieplnej:
do 2 MWt dla promieniowania słonecznego
do 2 MWt dla geotermii (w tym pompy ciepła),

BENEFICJENCI: gospodarstwa domowe

Turystyka 506 309,19 euro

czyli wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych

- ▶ Pomorskie kąpieliska (w standardzie infrastruktury kąpieliskowej)
- ▶ Pomorskie szlaki konne
- ▶ Singletracki
- ▶ Karawaningowe miejsca postojowe

BENEFICJENCI: jst i ich jednostki, NGO, Nadleśnictwa

Bioróżnorodność 309 076,49 euro

czyli wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczenie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia

- poprawa stanu cennych gatunków i siedlisk oraz ochronę ekosystemów,
- ochrona wód i ekosystemów od wód zależnych, w szczególności jezior,
- ochrona i przywracanie walorów przyrodniczo-krajobrazowych w szczególności na obszarach objętych formami ochrony przyrody oraz terenach zurbanizowanych

Infrastruktura społeczna

290 582,91 euro

Czyli zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej

- rozwój infrastruktury społecznej, w ramach której świadczone są specjalistyczne usługi opiekuńcze, w szczególności skierowane do osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych lub seniorów,
- rozwój form mieszkalnictwa na rzecz włączenia społecznego m.in. mieszkalnictwa wspomagane (treningowe i wspierane) oraz chronionego,
- poprawę warunków w istniejących obiektach infrastruktury społecznej, w tym dostosowanie do standardów takich obiektów jak: placówki opiekuńczo-wychowawcze, w tym Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna,
- rozwój infrastruktury społecznej na rzecz wsparcia dziennego dzieci i młodzieży,
- rozwój środowiskowej infrastruktury społecznej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami np. domów samopomocy, warsztatów terapii zajęciowej czy zakładów aktywności zawodowej,
- rozwój infrastruktury społecznej na rzecz społeczności lokalnych, w tym domów/klubów seniora, oraz domów/klubów sąsiedzkich,
- rozwój infrastruktury na rzecz osób w kryzysie bezdomności (schroniska, noclegownie, ogrzewalnie

Beneficjenci: jst i ich jednostki, NGO

Usługi społeczne 58 | 165,82 euro

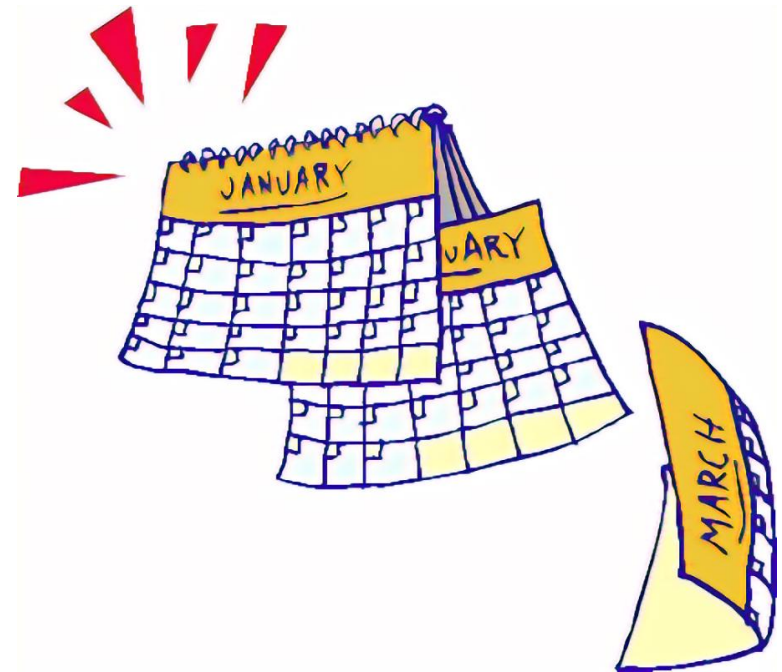
czyli wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne

- świadczone w społeczności lokalnej, jak np. usługi asystenckie, opiekuńcze, specjalistyczne i inne,
- oferty opieki wytchnieniowej dla osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu (m.in. seniorów, osób z niepełnosprawnościami, długotrwale i ciężko chorych) oraz ich opiekunów,
- mieszkalnictwa wspomaganego (treningowego i wspieranego) oraz chronionego,
- rodzinnych form pieczy zastępczej (w tym upowszechnianie zawodowych rodzin zastępczych),
- formy specjalistycznego wsparcia rodzin zastępczych i adopcyjnych,
- formy specjalistycznego wsparcia dla osób doświadczających przemocy,
- usługi na rzecz osób uzależnionych od alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych,
- oferty wsparcia dziennego seniorów,
- oferty wsparcia dziennego dzieci i młodzieży z rodzin/środowisk marginalizowanych, doświadczających problemów opiekuńczo-wychowawczych, w szczególności poprzez takie usługi jak: placówki wsparcia dziennego, streetworking i inne.

Beneficjenci bezpośredni: NGO

Harmonogram prac

- Do 2 stycznia 2023 roku tworzenie Lokalnej Strategii Rozwoju
- Do czerwca 2023 roku ocena strategii
- IV kwartał 2023 roku – pierwsze konkursy

A teraz o nas

Gmina	Liczba mieszkańców grudzień 2013
Linia	6111
Luzino	14953
Łęczyce	11888
Szemud	16076
Razem	49028

Gmina	Liczba mieszkańców grudzień 2020
Linia	6459
Luzino	16855
Łęczyce	12102
Szemud	18620
Razem	54036

Potencjał gospodarczy I

liczba podmiotów gospodarczych bezwzględna i na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym

Rok	Gmina							
	Linia		Luzino		Łęczyce		Szemud	
	Liczba podmiotów	Na tys. mieszkańców	Liczba podmiotów	Na tys. mieszkańców	Liczba podmiotów	Na tys. mieszkańców	Liczba podmiotów	Na tys. mieszkańców
2010	315	86,5	1068	121,7	799	106,4	1400	149,5
2015	419	109,9	1327	137,7	925	124,6	1802	174,1
2019	489	124,7	1645	160,5	1012	138,1	2295	206,8
2020	520	132	1764	169,7	1050	143,7	2413	214,2

Potencjał gospodarczy 2

liczba nowych podmiotów gospodarczych bezwzględna i w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Rok	Gmina							
	Linia		Luzino		Łęczyce		Szemud	
	Liczba nowych podmiotów	Na tys. mieszkańców	Liczba nowych podmiotów	Na tys. mieszkańców	Liczba nowych podmiotów	Na tys. mieszkańców	Liczba nowych podmiotów	Na tys. mieszkańców
2010	26	4,37	166	11,78	116	9,93	155	10,46
2015	64	10,39	182	11,94	126	10,56	161	9,72
2019	56	8,77	209	12,75	141	11,73	254	14,05
2020	57	8,84	187	11,21	102	8,44	180	9,76

Sytuacja społeczna na obszarze LGD

	Linia		Luzino		Łęczycze		Szemud	
	2015	2020	2015	2020	2015	2020	2015	2020
Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej ogółem	4310,29	6859,5	3852,84	6631,43	3692,53	6115	4754,11	6724,6
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	2944	1242	934	482	1602	1094	1208	853
Pracujący ogółem	344	507	1636	2301	1291	1564	1885	2264
Pracujący na 1000 mieszkańców ogółem	55	78	107	137	108	129	113	122
Bezrobocie – ogółem	195	115	578	372	526	288	398	277
Bezrobocie – kobiety	120	86	369	252	314	185	237	173
Bezrobocie – mężczyźni	75	29	209	120	212	103	161	104
Bezrobocie - do 25 roku życia	66	45	149	78	145	61	109	54
Bezrobocie - do 30 roku życia	112	61	260	147	232	105	183	110
Bezrobocie - powyżej 50 roku życia	28	14	104	53	93	51	67	52
Bezrobocie - długotrwale bezrobotni	99	39	260	133	256	114	194	89

Zakwaterowanie

Nazwa	Sekcja I dział 55		
	2014	2020	Zmiana %
POMORSKIE	7 003	8 947	127,76
Linia	1	0	
Luzino	8	21	
Łęczyce	8	14	
Szemud	8	18	
Razem LGD	25	53	212

Organizacje pozarządowe

Nazwa	Fundacje		Stowarzyszenia		Ogółem		Zmiana %
	2014	2020	2014	2020	2014	2020	
POMORSKIE	1267	2016	6344	6890	7611	8906	117
Linia	0	1	12	16	12	17	
Luzino	0	2	19	28	19	30	
Łęczyce	2	2	19	22	21	24	
Szemud	5	10	29	36	34	46	
Razem LGD	7	15	79	102	86	117	136

Zadanie na teraz

Analiza SWOT

Analiza SWOT to technika analizy informacji, typowo wykorzystywana jako metoda analizy strategicznej przedsiębiorstwa. SWOT to akronim angielskich słów: strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse), threats (zagrożenia). Analiza SWOT może być wykorzystana dla firmy i osoby.

Dzięki analizie SWOT zyskujemy strategię działania. Jak pokazują badania (ang.), planowanie strategiczne pomaga organizacjom być bardziej produktywnymi dzięki lepszej alokacji zasobów do realizacji celów.

SWOT

	Pozytywne	Negatywne
Czynniki wewnętrzne (mamy na nie wpływ)	Mocne strony obszaru (wszystko co stanowi zaletę, atut, przewagę)	Słabe strony obszaru (wszystko co stanowi barierę rozwoju, wadę, słabość, co wymaga poprawy)
Czynniki zewnętrzne (nie mamy na nie wpływu)	Szanse (wszystko co stwarza szansę na korzystną zmianę na obszarze, pozytywne trendy i zjawiska w otoczeniu)	Zagrożenia (wszystko co stwarza niebezpieczeństwo realizacji założeń, co może wpłynąć negatywnie na plany)

SWOT przykład

Diagnoza stanu i analiza SWOT Dolnego Śląska

A. ROZWÓJ SPOŁECZNY I KAPITAŁ LUDZKI – SWOT (wybrane zagadnienia)

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Duży potencjał demograficzny (piąte miejsce w kraju pod względem liczby ludności). • Wrocław jako silny i rozpoznawalny ośrodek akademicki z dużym potencjałem naukowo-badawczym. • Rozwój szkolnictwa wyższego w innych miastach regionu (Jelenia Góra, Legnica, Wałbrzych). • Koncentracja specjalistycznych placówek służby zdrowia (kliniki i szpitale specjalistycznych). • Duży potencjał środowisk twórczych i dobra infrastruktura związana z kulturą. • Znacząca i wzrastająca aktywność obywatelska wpływająca na rozwój trzeciego sektora i społeczeństwa obywatelskiego. • Bardzo duża liczba stowarzyszeń i fundacji także na obszarach wiejskich.	<ul style="list-style-type: none"> • Niski przyrost naturalny, ujemne saldo migracji, rosnące wskaźniki obciążenia demograficznego. • Wyższa niż przeciętna umieralność osób w wieku produkcyjnym. • Niska aktywność zawodowa ludności poniżej średniej krajowej. • Brak zintegrowanego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych i niewystarczająca infrastruktura pomocy społecznej. • Niekorzystna struktura bazy szpitalnej (wiele szpitali o małej liczbie łóżek, wysokich kosztach funkcjonowania i dużym zadłużeniu). • Wewnątrzregionalne zróżnicowanie dochodowe, wysokie zagrożenie ubóstwem. • Niski poziom bezpieczeństwa powszechnego – wysoki poziom przestępczości, niski poziom wykrywalności przestępstw.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Duże potencjalne szanse rozwojowe wynikające z dużego nagromadzenia kapitału społecznego i kapitału ludzkiego. • Wzrost aktywności organizacji pozarządowych. • Rozwój nowych specjalistycznych usług medycznych szczególnie z wykorzystaniem technologii komunikacyjnych. • Wzrost zaangażowania społeczeństwa w sprawy regionu. • Restrukturyzacja instytucji usług zdrowotnych i uzdrowiskowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Niekorzystne trendy demograficzne. • Starzenie się społeczeństwa - brak siły roboczej na rynku pracy. • Trwale migracje i odpływ kadry wykwalifikowanej z regionu. • Rosnąca asymetria w dostępności do usług społecznych w mieście i na wsi. • Marginalizacja społeczna na obszarach wiejskich i przemysłowych. • Zahamowanie rozwoju e-administracji. • Wzrost kosztów dostarczania usług publicznych na obszary peryferyjne.

Dziękuję za uwagę!

Arkadiusz Pasiuk

a.pasiuk@kaszubskadroga.pl

Tel. 668 521 941

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie